

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

4. In terræ motu, terræ miseriam ac instabilitatem vel à Seneca
considerari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

diantur, bellantur; fidem, omnia sacra. Deum ipsum abjurant, cacodæmonem adorant. Immò tanti illis est terra, vt præ ea cælum nolint: vt terram ipsam, tanquam Deam habeant, colantq; Ita enim Artaxerxes Persarum rex, pro vxoris salute, Terræ votum faciens, se illam, attachta humo, solenni prece, adoraturum promisit. Quin, teste Tacito, Germanorum populi, Reudigni, & Auiones, & Angli, & Varini, & Eudotes, & Suardones, & Nuithones, in commune HERTHV. id est, Terram matrem colunt, eamq; interuenire rebus hominum, inuehi populis arbitrantur. Est in Insula Oceani Castum nemus: dicatum in eo vehiculum veste contectum, attingere vni Sacerdoti concessum. Is adesse penetrati Deam intelligit, vestamq; bubus feminis, multa cum veneratione, prosequitur. Lati tunc dies, festi loca, quacung; aduentu hospitiq; dignatur. Non bella ineunt, non arma sumunt, clausum omne ferrum, pax & quies tunc tantum nota, tunc tantum amata: donec idem Sacerdos satiatam conuersatione mortalium deam templo reddat. Mox vehiculum & vestes, & si credere velis, numen ipsum secreto lacu abluitur. Serui ministrant, quos statim idem lacus haurit. Arcanus hinc terror, sanctaq; ignorantia, quid sit illud, quod tantum perituri vident. Hæc veteres Germani fecere. Ridemus veteres, & imitamur. Stultos Persas vocamus, nec nos ipsi, in terra adoranda, sumus sapientiores. Terram adorant, quisquis pro focus plus contendit, quàm pro aris. Terram adorant, quisquis sibi ipse manus osculatur. Terram adorant, quicumque aurum, argentum, æs proprium & alienum in summis curis habet.

Alex. lib. 3.
cap. 22. post
Plutarch.
Tacit. de
morib. Ger-
manor.

Et quid est terra? quid hæc omnia in terris? pro quibus sudamus, laboramus, nauigamus, cælum ipsum Orco commutamus? nos ipsos perdimus? & vendimus æternam felicitatem? Caduca, fluxa, vana omnia. Quid enim cuiquã satis tutum videri potest, si mundus ipse cõcutitur, & partes eius solidissima labant? ait homo Ethnicus; si quod vnum immobile est in illo, fixumq;, vt cuncta in se intenta sustineat, fluctuat: si quod proprium habet terra, perdidit, stare: ubi tandem resident metus nostri? Quod corpora receptaculum inuenient? quos olicita confugient. si ab imo metus nascitur, & funditus trahitur? Consternatio omnium est, ubi tecta crepuere, & ruina signa dedit: tunc præceps quisq; se proripit, & penates suos deserit, ac se publice

Senec. lib. 6.
nat. qq. c. 1

IV.

Kk 3 credit.

eredit. Quam latebram prospicimus, quod auxilium, si orbis ipse vi-
 nas agitet? si hoc quod nos tueretur ac sustinet, supra quod urbes sita sunt,
 quod fundamentum quidam orbis esse dixerunt, discedit ac titubet.
 Quid tibi esse non dico auxilij, sed solatij potest, ubi timor fugam per-
 dit? Quid est, inquam, satis munitum? Quid ad tutelam alteri-
 ac sui firmum? Hostem muro repellam? prærupta altitudinis castra
 vel magnos exercitus difficultate aditus morabuntur. A tempeste
 nos vindicat portus. Nimborum vim effusam, & sine fine cadentis
 quas recta propellunt: fugientes non sequitur incendium: aduersus
 nitrua & minas calti, subterranea domus, & defossi in altum specerunt
 media sunt. Ignis ille celestis non transuerberat terram, sed exiguo
 obiectu retunditur. In pestilentia mutare sedes licet. Nullum malum
 sine effugio est. Nunquam fulmina populos perusserunt. Pestilenti-
 ca exhaustit urbes, non abstulit: Hoc malum latissimè patet, inenitabile
 audum, publicè noxium. Non enim domos solùm, aut familias, sed
 urbes singulas haurit, sed gentes totas regionèsq; subuertit: & non
 ruinis operit, modò in altam voraginem condit: ac ne id quidem re-
 linquit, ex quo appareat, quod non est, saltè fuisse; sed supra nobilitate
 mas urbes sine ullo vestigio prioris habitus, solum extenditur. Nec
 sunt, qui hoc genus mortis magis timeant, quo in abruptum cum salu-
 bus suis eunt. Et è viuorum numero viui auferentur, tanquam non
 omne fatum ad eundem terminum veniat. Hoc habet inter cetera
 stitit sue natura præcipuum, quòd cum ad exitum ventum est, omnes
 in aquo sumus. Nihil itaq; interest, utrum me lapis vnus elidat, ut
 monte toto premar; utrum supra me domus vnus omnes veniat, & in
 exiguo eius tumulo ac puluere exspirem, an totus caput meum ter-
 rum orbis abscondat: in luce hunc & in aperto spiritum reddam, an in
 vasto terrarum debiscentium sinu: solus in illud profundum, an cum
 magno comitatu populorum concidentium ferar. Nihil interest meo,
 quantum circa mortem meam tumultus sit: ipsa ubiq; tantundem est.
 Proinde magnum sumamus animum aduersus istam cladem, que non
 euitari, nec prouideri potest. Desinamus audire istos, qui Campaniam
 renuncianere, quiq; post hunc casum emigrauerunt, negantq;, se ra-
 quam ipsam regionem accessuros. quis enim illis promitteret meliori-
 bus fundamentis hoc aut illud solum stare? Omnia eiusdem sortis sunt,
 & si nondum mota, tamen mobilia: hunc fortasse in quo securius com-
 sita

istis locum, hac nox, aut hic ante noctem dies scindet. Unde scies, an melior eorum locorum conditio sit, in quibus iam vires suas fortuna consumpsit, & qua in futurum ruinâ suâ fulta sunt? Erramus enim, si ullam terrarum partem esse exceptam immunemq; ab hoc periculo credimus. Omnes sub eadem jacent lege. Nihil ita, ut immobile esset, natura concepit. Alia temporibus alijs cadunt. Et quemadmodum in urbibus magnis nunc hac domus, nunc illa suspenditur: ita in hoc orbe terrarum nunc hac pars facit vitium, nunc illa. Tyros aliquando infamis ruinis fuit. Asia duodecim vrbes simul perdidit. Anno priore Achaïam & Macedoniam, quacumq; est ista vis mali, qua incurrit; nunc Campaniam læsit. Circuit fatum, & si quid diu præterit, repetit. Quædam rariùs sollicitat, sapius quædam. Nihil immune esse & innoxium fuit. Non homines tantum, qui brevis & caduca res nascimur, vrbes oraq; terrarum & littora, & ipsum mare in seruitutem fati venit. Nos tamen nobis permansura promittimus bona fortuna, & felicitatem, cuius ex omnibus rebus humanis velocissima est lenitas, habituram in aliquo pondus ac moram credimus. Et perpetua sibi omnia promittentibus in mentem non venit, id ipsum, supra quod stamus, stabile non esse. Neq; enim Campanie istud aut Achaia, sed omnis soli vitium est, male coherere, & ex causis pluribus resolui, & summam manere, partibus ruere. Quid ago? solatium aduersus pericula dare promiseram: ecce undiq; timenda denuncio. Nego quidquã esse quævis æterna: quod & perire non possit, & perdere. Ego verò hoc ipsum solatij loco pono, & quidem valentissimi: quandoquidem sine remedio timor stultus est, ratio terrorem prudentibus excutit: imperitis sit magna ex desperatione securitas. Hoc itaq; generi humano dictum puta, quod illis subitâ captiuitate inter ignes & hostem stupentibus dictum est;

Vna salus victis, nullam sperare salutem. Si vultis nihil timere, cogitate, omnia esse timenda. Circumspecte, quam lenibus causis discutiamur. Hucusque Seneca.

Hoc vili absinthio terra sapientibus amarescit, & dulcescit calum. Apud Indos tractus est, cui nomen Phalacra, quasi Latine Caluus: eoq; ita appellatur, quòd, qui herbam in eo nascentem degustarit, & pilos & cornua amittat. Itaque elephantia, nisi cogantur, non accedunt ad locum illum: immò verò prope eum accesserint, perinde ac homines prudentissimi, ab omni il-

lius

Ibid. cap. 25.

Jordan. 2.

V.
Ælian. lib. 8.
cap. 15. de
animal.